

FOAIA DIECEZANĂ

Organ al Eparhiei gr. or. rom. a Caransebeșului
APARE DUMINICA

Prețul abonamentului:
Pentru Austro-Ungaria pe an 10 coroane
" " " pe $\frac{1}{2}$ de an 5 cor.
" România și străinătate pe an 14 frc.
" " " " pe $\frac{1}{3}$ an 7 "

Prețul inserțiunilor:
Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte
etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la
150 de cuvinte 6 cor., până la 200 de cuvinte
8 cor., de aci în sus 10 coroane.

Manuscriptele să adresează la redacțiunea
„FOAIA DIECEZANĂ”
iar banii de prenumerațiune și inserțiuni la
Administrațiunea Tipografiei și Librăriei die-
cezane în Caransebeș. — Telefon Nr. 30.

Prea Cuvioșia Sa

Dr. Miron E. Cristea

Episcop confirmat al Caransebeșului.

Alegerea de episcop al văduvitei dieceze a Caransebeșului săvârșită la 21 Noemvre 1909 a primit prea înalta întărire din partea Majestății Sale Regelui apostolic.

Vestea aceasta trebuie să umple de bucurie tot sufletul ortodox binesimțitor, căci după o văduvie de aproape doi ani, dieceza îș capătă conducător, care cu toeagul blândeții și al dragostei va păstori o parte destul de însemnată a neamului românesc și a bisericii ortodoxe române.

Din inimă curată zicem noului arhipăstor, cui Dumnezeu i-a pus coroană ca unui mire și l-a împodobit cu podoabă, i-a dat vestmântul mântuirii și l-a împodobit cu haina veseliei :

Bine este cuvântat celce vine întru numele Domnului

și

Întru mulți ani Stăpâne!

Despre familie

Familia este, prin urmare, o școală în care să învețe a munci, a se jertfi, a respecta pe aproapele și pe sine însuși.

Nu încapă îndocă să lumea în felurite chipuri caută să atragă, seducă pe oameni arătându-le și pilde perverse. Ea cu înșălăciune oferă, după împrejurări, ispite dulci ori violente; împresoară, măgulește pe om ca să-l câștige ducându-l la peire. În astfel de clipe ce-i de făcut? Numai aducându-și omul aminte de familia din care a eșit ori refugiându-se în ea poate trece primejdia ce-l amenință. În apropierea tatii, mamei amuțesc pasiunile cele mai puternice și totdeauna vor fi învinse.

Familia întemeiată după voința lui Dumnezeu e adevărat *sanctuar*, biserică în care lăcuște Dumnezeu și în care cu belșug împărtășește darurile sale. Părinții reprezintă pe Dumnezeu, care i-a ales organe ale proniei sale, preoți în serviciul lui, de aceea autoritatea lor e dela Dumnezeu.

Prin urmare, precum oamenii se adună în biserică să audă cuvântul dumnezeesc, adevăratele religii, astfel în familie membrii ei să cunoască pe Dumnezeu și să învețe a i-se ruga.

Că în timpul nostru nu toate familiile implinesc aceste datorii, e cunoscut. Unele, uitând misiunea lor dumnezească, nu mai învețe pe copii adevăratele religioase; rugăciunile nu să săvârșesc după cum cere biserica, iar moravurile, obiceiurile s'au sălbăticit, că mulți samănă mai curând a ființi lipsite de minte și inimă decât om făcut după chipul și asemănarea lui Dumnezeu.

Astfel de scăderi însă nu ne îndreptătesc să afirmăm, că spiritul adevăratei familii creștine nu să mai află, că acest spirit a dat faliment.

Vor fi familii mai mult ori mai puțin de parte de idealul creștinesc; dar toate au aceeași țintă, de care să apropie în oarecare măsură, căci nu este familie în care să nu dăm de dragoste, de virtuți, așa că foarte mic, ne'sănnat este — poate — numărul celor ce nu vreau să știe de Dumnezeu, de legea lui.

Educație există în orice familie. Principiile educației pot fi diferite, dar pretutindenea să îndrumă copiii pentru viață și luptele acesteia.

Cele espuse până aci, adică familia e binefacere a lui Dumnezeu, vor fi și mai convingătoare, de comparăm viața unui tânăr crescut în familie cu viața altuia care n'a avut parte de ea.

În fiecare dimineață copilul în familie are o mamă care cu dragoste îl scoală din somn, îi dă haină caldă când vremea e răcoasă, ca să nu răcească plecând de acasă. La prânz, la cină pe masă nu e numai mâncare

îndestulitoare și bună, trebuincioasă de a improspăta puterile trupești, ci dragostea părintască îl înconjură de toate părțile. Glasul tatălui, deși câteodată cam aspru, totdeauna însă dragăstos, povățuște pe un atare copil în calea vieții, îl face atent la toate ce-i pot folosi ori strica, căci în copil tatăl se vede pe sine însuși re'nviind și dorește, ca copilul să fie cinstea vieții lui de tată. Mama iarăș în fiecare moment e numai dragoste, cu ajutorul căreia iscodește mii și mii de lucruri ce pot face copilului viața plăcută. În urmă societatea fraților în familie e vatra cea mai vie și plăcută.

Acel copil însă, care n'a avut parte de familie, e lipsit de toate bucuriile acestea. Un astfel de copil chiar de ar ajunge în familia celor mai de aproape rudeni nu va putea să guste o viață împreună cu bucuriile ce le-ar fi avut în casa părintască. Acestuia îi va lipsi dragostea plină de îngrijire de binele ce i-ar fi de folos, nimene nu-i să-i șteargă lacrimile, să-i potolească durerea. Viața lui e întristare, durere și chin sufletesc.

Familia este în urmă binefacere *pentru viitorul* copiilor. Aceștia nu pot rămânea viața întreagă lângă părinți; împrejurările îi vor sili să-i părăsască, apoi copiii, la vremea lor, au să întemeieze familii. În orice period al vieții însă copiii își vor aduce aminte cu drag de viața din casa părintască; această aducere aminte e cea mai trainică.

(Urmează)

Predică

„Celce mănâncă trupul meu și bea sângele meu, are viața vecilor și eu îl voi învia pe el în ziua cea de apoi“ (Ioan 6, 54).

Iubiților creștini!

Numai puține zile ne despart de plinirea celor patruzeci de zile de pocăință, rânduite de Domnul.

În aceste zile de pe urmă sânta maică biserica întinde masa bunătăților sufletești, puind pe dâusa trupul și sângele Mântuitorului Cristos, izvorul ceresc cel pururea curgător de viață și fericirea vecinică, precum însuși Domnul Isus a zis: „Celce mănâncă trupul meu și bea sângele meu are viața de veci“.

Precum împăratul din pilda Atotînțeleptului Învățător Isus însuși a veghiat ca la cina sa împărătească să nu intre vr'unul neîmbrăcat de sărbătoare: astfel preotul este dator să veghieze, ca numai creștinii îmbrăcați în vestmântul mântuirii sufletului să se așeze la masa bunătăților sufletești a santei biserici. Numai cei curați la inimă se îndulcesc din trupul și sângele cel dumnezeesc, căci preacuratul Fiul cerului a zis: „Celce mănâncă trupul meu și bea sângele meu, rămâne întru mine și eu întru el“ (Ioan 6, 56).

Toți ceice cu evlavie creștinescă ați viețuit

În aceste zile de înfrânare și de post trupesc și sufletec, toți cari credința dumnezească ați împodobit-o cu faptele dragostei dumnezești, viețuind în sântenie și curăție, și cu faptele dragostei către deaproapele împărțind milostenia trupească: apropiați-vă de masa bunătăților sufletești.

Precum odinioară pruncii cei nevinovați cu stâlperi și ramuri de finic au întâmpinat pe Domnul, astfel și voi purtând în mâni semnul biruinții împotriva diavolului, stâlperile faptelor celor bune, cântând: „Osana Fiul lui David! Bine este cuvântat cel ce vine întru numele Domnului” — veniți și vă îndulciți gustând din: „*păharul mântuirii*” dulceța și fericirea cea vecinică a lui Cristos Dumnezeu.

Ceice de teama mulțimii fărădelegilor nici acum, după atâtea pilde vestite și lămurite de sânta învățătură, nu v-ați întărit în credința mântuirii, ci încă și azi de spaimă cuprinși fiind vă munciți de chinurile sufletești ale pedepsei cei vecinice: ascultați în săși cuvintele Părintelui ceresc, vestite prin gura prorocului Ezechiel: „Viu sânt eu zice Iehova Dumnezeu, jur că nu voiesc moartea păcătosului, ci să se întoarcă și să fie viu” (Ezechiel 33. 11).

La auzul acestui jurământ a lui Dumnezeu, nu pot zice altceva fără ce a zis marele scriitor bisericesc Tertulian: „O preafericirii de noi, pentru cari Dumnezeu se joară! O de trei ori ticăloșii, dacă și lui Dumnezeu celuice se joară nu credem”.

Acelorce, pe cari adeseori îi auzim zicând: sânt încă tinăr, să mă desfățez, căci voi avea destulă vreme la bătrânețe să viețuesc în evlavie și curăție, le pun înainte cuvintele înțeleptului Sirah, care zice: „Nu întârzia a te întoarce la Domnul și nu amâna din zi în zi, că fără de veste va eși mânia Domnului și în vremea din urmă te va pierde” (Sirah 5. 89).

Iară acum atât cei curați și drepti, cât și ceice vă aflați sub greutatea păcatelor, precum și ceice alergați pe căile desfătării lumești cele păcătoase, deschideți urechile sufletului, ca să înțelegeți prin ce puteți câștiga vestmântul mântuirii, și să puteți șede la masa bunătăților sufletești.

Sânta taină a botezului prin baia apei sântului Duh curățeste pe om de păcatul strămoșesc și-l îmbracă în vestmântul cel curat al vieții creștine.

Ispita diavolească amăgește adeseori pe creștini și prin păcatele ce săvârșesc spurcă haina preacurată a botezului.

Dragostea cea nemărginită a Părintelui ceresc, prin jertfirea unicului său Fiu Isus, a dat sântei biserici sânta taină a Pocăinții și a Cuminecăturii, ca printr'ânsele să ne curățim de păcatele făcute după botez.

Sânta Cuminecătură este însuș trupul și sângele cel prea curat al Mântuitorului Cristos. Drept aceea creștinul are să se înfășoșeze cu inimă curată, fără de păcate, luminat de fapte bune, iară nu plin de păcate.

După învățătura sântului Ioan Gură de aur: „Omul păcătos este asemenea trupului imputit”. Deci

cum putem noi, ceice dela făcătorul am primit trup curat, să ne înfășăm cu un trup imputit, prin care diavolului am slujit, și a primi în un trup imputit preacuratul trup și sânge al Dumnezeului Isus?!!

Așadară noi trebuie să ne curățim trupul de păcate prin baia sufletească a s. taine a Pocăinții.

Fiindcă prin păcate vătămăm pe Dumnezeu și pe deaproapele, de aceea prin sânta taină a Pocăinții trebuie să câștigăm curățire și ertare de păcate, atât dela Dumnezeu cât și dela deaproapele.

Adună-ți creștine simțirile, gândurile, graiurile și faptele și judecă nu cumva ai slujit printr'ânsele diavolului batjocurind cele sfinte; sau în urma mândriei diavolești ți-ai imputinat credința în Dumnezeu; sau lăcomia și prea marea iubire de cele pământești te-a făcut de te-ai lăpădat de Dumnezeu; sau dezmerdările poftelor lumești te-a învăluit la minte și ai batjocurit pe ceice se sârguiau în viața cea creștină?!!

De vei găsi vinovăția, nu întârzia a te întoarce la Domnul și prin nespusă părere de rău, prin căința cea din toată inima, prin hotărârea cea tare a cugetului priceperii sufletești, că în toată viața ta nu vei mai da ascultare ispitelor diavolești, asemenea lui David, apostolilor Petru și Pavel, a femeii cei păcătoase, a fiului rătăcit, deschide izvorul lacrimilor neîcetate, care să să prefacă în baia pocăinții cei curățitoare de păcate.

Prin lacrimile pocăinței vei preface cugetele gândurile și graiurile diavolești de mai înainte în simțăminte, gânduri și graiuri ale credinții creștinești, curate, care răspândesc razele evlaviei, a curăției, sânteniei și viersul graiurilor prea frumoase cele asemenea celor îngerești, laudând, preamărind iubirea, darul și îndurarea prea sântei Treimi, dându-ți dezlegarea de păcate.

Pentru a câștiga ertarea păcatelor, prin care ai vătămat pe deaproapele, creștine, împlinește cu sântenie cuvintele sântului Ioan Gură de aur:

a) „*Dacă în gând ai vătămat, în gând te și împacă*”. Creștinul care în urma ispitei diavolești ș-a pus de gând să ucidă, să jefuiască, să fure bunurile pământești ale deaproapelui, sau să-l defaimă pe nedreptul înaintea fraților, să fugă de ispită cutremurându-se și apoi intrând în sânta biserică prin rugăciuni, prin aducerea aminte de poruncile lui Dumnezeu, de purtarea cea plină de toată dragostea a lui Cristos față de dușmanii săi, să alunge gândurile viclene; apoi mergând la preot să le mărturisască și împreună să roage pe Dumnezeu, ca cu atotputerea sa dumnezească să prefacă gândurile viclene în gânduri civicoase creștinești.

b) „*Dacă cu cuvântul ai vătămat, cu cuvântul te împacă*”, adevă dată pe nedreptul vr'un creștin defaimă pe deaproapele său înaintea fraților, ucigându-l sufletește prin răpirea cinstei și vazei; tot prin cuvânt e dator înaintea adunării creștine a mărturisi, că din pizmă și răutate a defăimat pe deaproapele său, și rugându-se de ertare să se închine cinstei și vazei,

pe carea au răpit-o, făgăduind sărbătorește că nu va mai cădea în ispita diavolească.

c) „Iar dacă cu fața ai vătămat, cu fața te și împacă”, adică: creștinul, care fără știrea stăpânului înstrăinează, adică fură ceva din casa, vitele, sau din alte bunătăți pământești ale deaproapelui său; dator este a reîntoarce lucrul înstrăinat, precum zice și sântul Ioan Gură de aur: „De ai răpit cele străine, începe ale tale a împărți”. Iar dacă păcătosul fiind sărac nu poate împlini această datorință, să meargă la fratele vătămat și să se roage, ca să-l erte, apoi împreună mergând la preot să-l încunoștințeze făgăduind totodată, că nu se va mai face vinovat de păcate.

Împlinind întru toate aceste datorinți, creștinul este dator să se înfățișeze înaintea preotului și să-și mărturisască păcatele, adică să se spovedească.

Preotul prin puterea darului sfințirii are dreptul și datorința a săvârși sântele taine. Datorințele preotului față de *mărturisirea păcatului* sânt din cele mai grele. Aicia se înfățișază credinciosului ca doctor spre a-l vindeca de boala sufletescă de care suferă. Această împrejurare aduce cu sine însămnătatea și greutatea datorințelor, căci el nu vede boala ca medicul trupesc, ci prin întrebări cercetează mintea și inima credinciosului, judecând din cele mărturisite, dacă creștinul este vrednic ori nu de dezlegare.

Și precum doctorul trupesc se folosește de leacuri, ca să vindece boala, astfel și preotul ca doctor sufletesc a primit dela sânta biserică ca leac tămăduitor pentru cei păcătoși sântele canoane.

Fiecare păcat își are canonul său și dacă creștinul împlinește cu sântenie canonul dat de preot, câștigă ertarea păcatelor.

Durere însă, că cei mai mulți creștini voiesc să câștige dela preot dezlegarea de păcate fără ca să fie vrednici: unii răzimându-se pe bogăția lumească ce o stăpânesc, alții pe puterea diregătoriei înalte lumești ce li s'a încredințat.

Acestora le pun la inimă cuvintele s. Ioan Gură de aur îndreptate preoților: „De va voi oricare dintre diregători, de ar voi însuș Domnitorul țării, cu nevrednicie a se apropia de sânta Cuminecătură, oprește-l, nu-i permite, mai mare putere ai tu aicia decât el”.

Alți credincioși rătăciți aleargă la preoți străini cari nu cunosc viața și purtarea lor, ascund păcatele cele grele și prin înșălăciune dobândesc împărtășirea cu preacuratul trup și sânge și se mângăie cu credința deșartă, că s'au curățit de păcate.

Ca să înțelegeți de ce păcat mare și greu se fac vinovați ceice înșală sânta Cuminecătură, vă amintesc judecata ce le-o rostește marele apostol Pavel: „Pe Cristos calcă și sângele cel legiuit a fi spurcat îl socotesc și darurile Duhului sânt batjocuresc” (Evrei 10, 29).

Sântul Ioan Gură de aur lămurește învățătura apostolului Pavel precum urmează. „Pentru aceea mult

mai rău decât cel îndrăcit este acela carele știind că-i spurcat se apropie. Îndrăciții, de vreme ce ei dela vicleanul să chinuiesc sânt nevinovați și pentru aceea nu vor fi chinuiți; iar ceice cu nevrednicie se apropie de sânta Cuminecătură, vor fi predați muncilor iadului” (Cuvânt. 83).

Creștinii cari ascund păcatele vor lua asupra-le această pedeapsă, căci vina nu este a preotului, precum zice iarăș sântul Ioan Gură de aur: „Fiind cineva spurcat se va apropia și voi nu știți, vina nu este a voastră”.

Deci, iubitorilor creștini, cari în evlavie și în înfrânare ați viețuit, apropiați-vă cu toată nădejdea; mărturisiți-vă duhovnicului greșalele voastre cele ușoare și grele.

Preotul vă va da dezlegarea și va împodobi vestmântul curăției voastre cu mărgăritarele cele prea strălucitoare ale vieții cei sfinite, apoi astfel împodobiți veți lua loc la masa bunătăților sufletești, primind în voi pe Cristos, carele va petrece întru voi și vă va îndulci de fericirea și dulceața vieții cei vecinice.

Ceice stați sub greutatea fărădelegilor și a păcatelor celor multe și grele, precum și ceice rătăciți pe căile dezmerdărilor, apropiați-vă cu toată dragostea de preot, doctorul sufletesc, care cu toată dragostea părintească vă va lumina mintea cu ajutorul învățaturii santei biserici, ca să înțelegeți înșivă și să vedeți luminat calea cea adevărată a mântuirii.

Urmați întru toate învățăturile preotului înmădăcinându-le și întărindu-le prin cercetarea santei biserici, care cu învățăturile și cântările ei vă va face cu putință, ca și voi să vă agonisiți baia pocăinței sufletului cea curățitoare de păcate, ca apoi prin mărturisirea vieții cei curate să poată preotul prin dezlegarea de păcate să vă împodobească sufletul cu mărgăritarele cele prea curățitoare ale vieții cei sfinite.

Cu stălpărilor faptelor bune în mâni cu bucurie mare cântând: „Osana! Bine este cuvântat celce vine întru numele Domnului” să luați loc la masa împăratească a lui Cristos.

În toată ziua cu căldura iubirii părintești vă aștept, ca să veniți să vă spovediți; pe cei curați cu mare bucurie lăsându-i să se ospăteze, pe cei păcătoși cu dragoste îndreptându-i și astfel îndreptați fiind cu toții, să gustăm însuș trupul și sângele Mântuitorului; și prin puterea dumnezească a „învierii lui Cristos”, a cărei prăznuire cu mare dor o așteptăm, inviind și noi în ziua cea de apoi să fim însoțiți de îngerii cei luminați la viața și fericirea cea vecinică. Amin.

Iaz în 30 Martie 1910.

Ioan Popovici
preot.



În Maramureș

— Schiță de călătorie —

Pe vremea dușmăniilor dintre craiul Matia și Ștefan cel mare al Moldovei, care-l învinge cu desăvârșire la Baia armenească din părțile sucevene, cele 5 opide maramureșene [*Sighetul, Hust, Câmpulungul maramureșean* (Hosszúmező), *Visk și Teceu*] îndură devastarea din partea oștirilor glorioase a voivodului nebruit. După retragerea Moldovenilor, întâmplată la 1468, cu 4 ani mai târziu, la 2 August 1472, *Mătiș Craiu* demandă comitelui suprem *Ioan Horvath*, precum și tuturor celor ce vor urma după dînsul să scutească pe locuitorii acestor 5 opide de orice îndatoriri împovărătoare și să li să observe privilegiile vechi, căci locuitorii acestor opide în timpurile din urmă au trecut prin vremuri de grea restriște fiind jăfuiți și aprinși de Români și de alți dușmani [... per Valachos et alios aemulos nostros....].¹ La 1498 regele Vladislav II. să îngrijeste, prin o ordinațiune, de retribuirea cuviincioasă a lucrătorilor locuitori în Sighet, Hust și Teceu, dela salinele de pe teritoriul comitatului, posesiuni ale vistieriei.²

Poporațiunea streină, în parte magiară a acestui oraș, îmbrățișează încă de timpuriu învățăturile reformatoilor din apus; în cursul veacului al XVI-lea să propunea aici, în spiritul învățăturilor noauă, într-un colegiu pe lângă care era aranjat și un curs de filosofie. Ahea pe la 1730 să îngrijesc și romano-catolicii de întemeierea unui colegiu aici, colegiu care a fost pus sub iurisdicțiunea și îngrijirea unui ord călugăresc. Colegiul reformat, pe vremea neatîrnării Ardealului, a fost sprijinit materialicește și de principii ardeleni. Privilegiile orașului datează de pe la 1352, dela regele *Ludovic cel mare*. Tatăl lui *Ludovic, Carol Robert* zidește aici pe la anii 1330 o frumoasă biserică romano-catolică, care a rămas până astăzi un monument de artă în acest colț uitat de țeară.

Intemeietorul stavropighiei, a mănăstirii devenită mai târziu reședință a unui vlădică românesc, cea cu hramul Sf. Mihail arhanghelul, *Baliță* sau *Balc*, fratele lui *Drag*, deci fiul lui *Sas-Vodă* moldovanul, — acest *Balc*, domn al *Cetății de Peatră*, a *Hustului*, a *Sighetului* și a *Rodnei*, ori cât era de stăpân aici, — cu toată aprobarea puternicului patriarh constantinopolitan³ — nu poate să așeze lângă biserica romano-catolică a lui *Carol Robert*, o alta, una necatolică și așa să va fi văzut nevoit s'o așeze în alt loc, apropiat de scaunul său domnesc, la *Peri*. La 17 April 1698 însă, cel mai activ dintre toți vlădicii românești din Maramureș, nobilul *Iosif Stoica*, ține aici, în Sighet, un „săbor“, un scaun de judecată, dimpreună cu „protopopii din erașul de sus“, cu alți popi și protopopi, unul „*Lupu din Giulești, erașul Coșăului*“, celelalt „*Ioan din Falova erașului de Sighet*“, aceștia toți „asesori săborului mare“, și încă alți 2 „asesori“, „fruntași ai oarmeghiei“, — mireni deci, — anume: „jupân *Dan Laslo* din *Biserica Albă* și jupân *Nan Ivon* din *Slatina*“, având cu toții a aduce decis în cauza lui „*jupin Steț Lupu*“ împotriva „*jupânesei Codrea Axinia*“ carea ar fi tras de păr pe *Măriușa lui Steț* chiar în sfânta biserică.⁴ La 19 Iunie 1715 aflăm la Sighet și pe episcopul *Serafim* carele rezida

la *Petrova* și carele subscrie în *Sighet*, la această dată, un act de natură privată.¹

Din colegiele, atât cel reformat cât și cel catolic dela Sighet ne vor fi ieșit, pe vremuri, mulți sfetnici buni și credincioși ai neamului nostru. Să să ste astăzi când nu să scrie, ori să scrie așa de puțin în acest Maramureș al nostru, că pe la 1785 un teolog, *Ioan Stanca*, traducea pe românește „*Păstoriceasca Teologhie*“ a profesorului său „pe parte românească“ la *Muncaciu, Toma Haina* și că la 1820 „*dascălul și diacul*“ dela Sighet, *Toader Uibardi*, scria un *Octoih* „spre folosul pruncilor celor românești...“, pentru că nu sânt cărți destule românești, spre treaba școalelor.²

A fost odată, când a fost....

(Urmează)...

† Pavel Mustețiu.

Joi în 25 Martie v. a. c. la 1 oră p. m. a trecut la cele eterne binemeritul învățator pensionat *Pavel Mustețiu*. Acest harnic pioner al culturii neamului românesc s'a născut în anul 1841 în comuna *Ramna*. Fiu de învățator fiind, tot această carieră și-a ales absolvând pedagogia cu succes eminent, și calificat de profesorul *Gavra* la *Arad*. La anul 1862 s'a căsătorit în *Doclin* cu fca fericitului preot de pie memorie *Ioachim Blidariu*. Și din acel an a început cu dor în inimă a munci în agrul deja tare înțelenit al culturii și până la anul 1904 a fost o adevărată lumină pentru comuna *Doclin*, care a luminat-o un period de 42 de ani; rodul muncii lui sânt mulți cărțurari, cari toți sânt școlarii lui. Decedatul înzestrat cu nobile însușiri a fost pururea povătuitorul, conducătorul și mângăitorul poporenilor săi, cari încă îl iubeau și stimau mult, căci pentru steagul național a fost unul dintre cei bravi luptători până la finea vieții lui.

Sâmbătă în 27 v. a. c. la 2 ore p. m. a avut loc înmormântarea repausatului. Funerariile s'au celebrat prin M. O. D. *Petru Ieremia* adm. prott. cu azistența D. D. preoți *Solomon Andreșcu* (*Biniș*), *Pavel Drăgan* și *Teodor Șandru* din loc, *Ioan Birurescu* (*Surducul mare*) și *George Costescu* (*Moniom*) precum și a d-lor învățatori *Demetriu Pruneș* (*Bocșa română*), *Vasile Bojincă* (*Biniș*), *Petru Borcan* (*Banloc*), *Ermil Băiaș* din loc și *Nicolae Șola* (*Surducul mare*).

Răspunzoriile funebrele le-a executat duios corul vocal al plugarilor din loc. M. O. D. *Petru Ieremia* adm. prott. a rostit o cuvântare panegirică potrivită și bine simțită arătând însușirile nobile ale defunctului, după care ia rămas bun dela soția credincioasă, fca. ginere, neamuri, amici, dela număroșii săi școlari, bătrâni și tineri, și dela comuna căreia i-a servit cu credință.

Ajungând în fața școlii, *Domnul Ioan Marcu*, inv. penz. și primariul *Bocșei montane*, a ținut o cuvântare avântată, în care a descris în colori vii viața și activitatea răposatului, accentuând totodată și grija și nizuința ce a avut răposatul cu creșterea și cultivarea în spirit național a unicei fice *Măria*, soția P. O. D. *Ioan Pepa*, protopresbiterul *Buziașului*, cărora le servească de mângăiere stîna și iubirea care s'a dovedit și la această ocaziune funebrală prin prezențarea unui public atât de număros din comunele învecinate, grăbind toți a le exprima cele mai sincere condolențe.

¹ *Iorga N.*: O. c. I. p. 234.

² *N. Iorga*: Din viața Maramureșului românesc. Neamul românesc literar. I. p. 184.

¹ *Mihályi*: O. C. p. 516—517.

² *Ibid.*, p. 615—620.

³ *N. Iorga*: Scrisori și inscripții ardeleni și maramureșene. București 1906. vol. I. p. XXXIX—XL.

⁴ *Budu T.* Disertațiune despre episcopii și vicării români din Maramureș. Gherla 1891. p. 56—58.

Ajungând la mormânt, după cântarea „În veci pomenirea lui” s'a astrucat rămasițele aceluia în aceeași lume trecătoare și a împlinit chemarea cu devotament.

Odihnească în pace și fie-i memoria binecuvântată!

Iosif Iuan
econom

Convocare

Din incredințarea conferinței ținute la 3 Aprilie a. c. convocăm adunarea generală constituantă a însoțirii pentru promovarea economiei, industriei și a comerțului la Români din comitatul Caraș-Severin, care să va țina Joi în 8/21 Aprilie 1910 la 11 ore a. m. în școala noastră conf. gr. or. rom. din Caransebeș; la care prin aceasta să invite toți sprijinatorii cauzei.

Apelăm în special la sprijinul On. preoțimi și învățătorimi, rugându-i a veni în fruntea poporului, în al cărui interes voim a lucra.

Ordinea zilei:

1. Desbaterea și votarea proiectului de statute.

2. Constituirea însoțirii.

Caransebeș, 10 Aprilie 1910

Iosif Balan, Dimitrie Beuca, Dimitrie Cârpan, Constantin Călțun, Patrichie Dragalina, Andreiu Ghidiu, Dr. Nicolae Ionescu, Gheorghe Jumanca, Dr. Gheorghe Laboț, Aurel Moacă, Nicolae Marin, Aurel Nedici, Antoniu Sequens, Ioan Șușoiu, Gheorghe Socaciu, Petru Valușescu, Iuliu Vuia.

Știri

Donațiune. I. P. S. Mitropolitul *Ioan Mețianu* a dăruit fondului pentru zidirea bisericii ort. române din Viena suma de 500 cor.

„Din colecțiunea de predici” a profesorilor Dr. T. Tarnavski și Dr. E. Voitschi a apărut tomul II. Acest tom cuprinde 62 predici (323 pag.) începând cu Dumineca II după Rusali și sfârșind cu Dumineca XVI după Rusali (pentru fiecare Duminecă câte 4—5 predici). Să avizează deci toți cei interesați, că tomul II. să va trimite numai aceluia, cari vor fi achitat prețul lui anticipativ. Totodată să aduce la cunoștință, că din tomul I. numai puține exemplare să mai află. Prețul opului întreg (3 tomuri) e de 18 cor., plus câte 30 fl. de fiecare tom pentru porto (pentru România Lei 21., plus câte 90 bani pentru porto de fiecare tom). Opul să poate procura numai la dl. *Dr. Dimitrie Cioloca*, profesor de teologie în Caransebeș.

Distincție. Cunoscutul literar boem *Urban Iarnik*, cu mari merite pentru limba și literatura românească, a fost distins de regele României cu „Bene Merenti” cl. I.

Promoțiune. Dl. *Cornel Cornean*, secretar konzistorial, a fost promovat doctor în s. teologie la facult. teol. din Cernăuți.

Biserica și internat. Colonia română din Viena vrea să zidească biserică, dar și internat pentru studenții gr. or. români, cari își continuă studiile în capitala monarhiei. Întru realizarea acestui scop înalt s'au lansat apeluri către inteligența română de pretutindene și către ziare. Fondul a ajuns până acuma la suma de 60000 coroane.

Bilete cu preț redus. Foile din Budapesta aduc știrea, că guvernul va acorda învățătorilor bilete cu preț redus pe căile ferate ungare.

Pictori fără mâni. O foaie franceză arată mai multe exemple de pictori cari, deși n'aveau mâni, în arta aceasta au dus-o destul de departe. Un englez, din naștere fără mâni, cu ajutorul degetelor dela picioare era în stare să așeze la loc cele mai mici părți ale macanizmului dela orologioare. Femei fără mâni brodează minunat; iar renumit pictor fără mâni a fost Ducornet, care a câștigat mai multe premii. Altul a copiat, nu să poate mai bine, tablourile lui Ru-

bens din catedrala din Antwerpen. Cel mai celebru este Iohn Carter. El fusese mai înainte țesător. Cu ocaziunea unei escurzii, în stare mai veselă, s'a urcat într'un arbore după cuiburi de cioară. Căzând de acolo, a fost dus acasă mai mort. În pat, după câțva timp, începu să facă schițe cu un creion ce-l ținea în gură. În doi ani făcu în deprinderea aceasta progrese extraordinare, deși putea să-și miște numai capul. Începu să zugrăvească, soția avea să-i facă colorile trebuincioase; dar lucrul era foarte greu așa că se îndeletnicea numai câte un ceas. Totuși în mai mulți ani a făcut mai multe copii. Cea mai renumită este copia Madonei lui Dürer cu pruncul în brațe. Voalul Madonei e zugrăvit cu fineță așa de mare, că e minune de delicatete. Buzele lui Carter, pe încetul, erau în stare să tragă linii fine și să facă orce nuanță.

Legendă despre Etna. Cei vechi ziceau că în Etna au fost închiși Ciclopul, iar mai târziu să afirmă că aici s'a refugiat regele Artur. O legendă însămnată în sec. 13, susține că cineva s'a dus să-și caute calul pierdut și s'a urcat pe vulcan. Aci a ajuns într'o cetate mare. Aici întrabă pe portar de i-a văzut calul; iar portarul îi spune să meargă la curtea domnitorului, dar să nu mănânce din ce i-să va pune înainte. În oraș erau mulți oameni. Domnitorul îl imbie cu multe feluri de mâncări și cu deosebite daruri, între care și un pocal cu capac de aur ce nu era permis să-l deschidă. În urmă i-să dă și caul pierdut. Omul se reîntoarce la stăpânul său care deschide capacul și din pocal iesă flacăra. Pocalul e aruncat în mare, valurile încep să ardă. Aceasta e origina Etnei.

Concurse

Pentru întregirea definitivă a postului de *învățător* la școala conf. gr. or. rom. din *Mărcina*, protopresbiteratul Oraviței, să scrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia diecezană” pe lângă următoarele emolumente:

1. Salar în bani gata 1000 cor.

2. Pentru scripturistică și compunerea socoților bis. 20 cor.

3. Pentru conferințe 20 cor.

4. Dela înmormântări 80 fl.

5. Cvarț și grădină în natură.

6. Cvinvenalele conform dispozițiunilor cuprinse în § 2 și 3 al art. de lege XXVII din 1907, cu începere dela ocuparea postului; cât pentru serviciile prestate în alte comune nu să acordă nici un emolument.

7. De îngrijitul salei de învățământ să va îngriji com. bis.

8. Alesul învățător este deobligat a purta cantoratul în și afară de biserică, a instrua tinerimea școl. în cântările bis. și a purta agendele notariale în comitetul și sinodul parohial fără altă remunerațiune.

9. Preferenți vor fi aceia, cari vor fi desteri în muzica instrumentală și știu conduce și înființa cu școlarii și cu adulții cor vocal în comună.

10. Recurenții au a-și subșterne recursurile P. On. Oficiu protopresbiteral în Oravița, fiind adresate com. par. din Mărcina, apoi a-se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare în sfta biserică spre a-și arăta desteritatea în cântare, dar nu în ziua alegerii.

Mărcina, din ședința com. par. ținută la 14/27 Martie 1910.

Paun Ciuta m. p.

Petru Poenariu m. p.

preș. com. par.

2—3 [16]

not. com. par.

În conțelegere cu protopresbiterul not. com. par. tractual.

Pentru ocuparea definitivă a postului de *învățător* la școala confesională gr. or. română din *Ferendia*, protopresbiteratul Vârșeșului, să scrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia diecezană”.

Emolumentele sânt:

1. Salar în bani gata 1000 cor.

2. Pentru conferințe și adunarea generală — de va participa — 20 cor.

3. Dela înmormântări, unde va fi poftit 1 cor.

4. Cvarț și grădină de legumi.

Alesul învățător este îndatorat a instrua clasele unde va fi designat, a purta cantoratul în și afară de biserică, a purta scripturistica comitetului și sinodului parohial și a compune socoata cultului.

Serviciile prestate în alte comune nu să iau în considerare la întregirea cuincuenelor.

Recurenții au a-și subșterne recursurile, adresate comitetului parohial, P. O. Oficiu protopresbiteral în Vârșeș (Versecz) și să se prezenteze în o Duminecă sau sărbătoare în s. biserică, spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic. dar nu în ziua alegerii.

Ferendia din ședința comitetului parohial, ținută în 13 Febr. 1910.

3—3 [15]

Comitetul parohial

În conțelegere cu mine: *Traian Oprea*, protopresbiter.

Am onorul a aduce la cunoștința P. T. public din loc și jur, că cu apropierea

sesonului de primăvară

am adus

stofe din țară și din străinătate

și stau cu plăcere cu colecținea mea de mustre la dispoziția On. Public, și la cerere le trimit fiecaruia spre privire.

În urma praxeii mele îndelungate de croitor în cele mai mari și mai eminente ateliere mi-am câștigat destule cunoștințe, pentru ca să pot oferi onoratei mele clientele în fie-care seson lucrurile cele mai moderne.

Ca fost conducător al fișei Iosif Știch și Fiul am avut ocaziune a cunoaște împrejurările locale și astfel mă voi nizu, că să satisfac în toată privința trebuințelor On. public.

Rog On. Public a se adresa cu toată încrederea către mine.

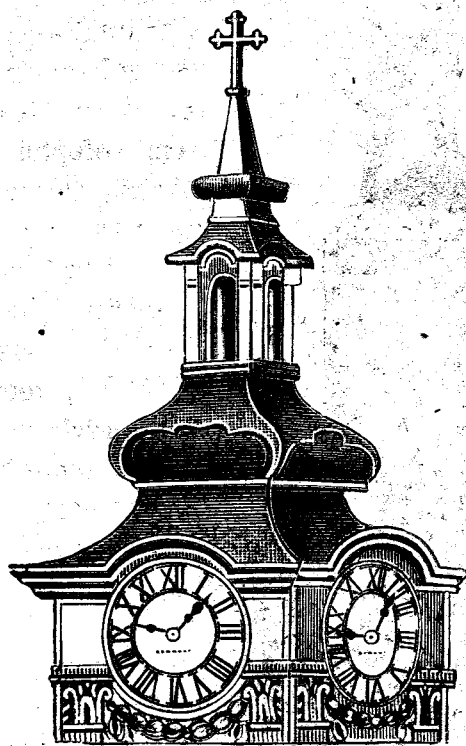
Cu toată stima

Rudolf Rosenbaum

Croitor de haine bărbătești

Casa: Iefta Biju, Caransebeș.

3—3 [2]



OROLOAGE

pentru turnuri bisericesti

in executare solida precum și reparatura acestora prevede sub garanție

Friederic Grochowina

orologier și mehanic

în Caransebeș.

Casa institutului pedag.-teol. diecezan Telephon 31

3—26 [1]

Tipografia și Librăria diecezană Caransebeș (Karánsebes)

Aviz!

Cel mai mare deposit de requisite bisericești și anume:

Baldachine, steaguri (prapori), perdele pentru **ușile altarului**, tetrapoduri de lemn, măsaе pentru **tetrapoduri**, măsaе pentru **sântul prestol**, chivoturi de lemn și de argint de China, pocale pentru apă și vin, clopoțele pentru altar, discuri cu stea, vase pentru mir, litiere, lingurițe pentru sânta cuminecătură, copie, sfeșnice pentru 1, 2 și 3 lumini, sfeșnice pentru ministranți, potire de metal și de sticlă, coroane pentru cununie, cădelnițe, candelice mici și mari, cruci de metal și de lemn, mormântul Domnului pictat pe mătasă și pe damast de păr, icoane sfinte pictate pe pânză, prăznicare pictate pe tinichea și cu cadru de lemn aurit, ripizi de lemn pictate și aurite etc. etc.

Mai departe recomandăm On. public marele nostru asortiment de ornate preoțești complete cu pre-



țul dela 80—1000 cor. făcute cu gust din materii dela fabricile cele mai renumite din Franca așa, că în acest ram putem concura cu ori care atelier din țară.

Având comande enorme din toate diecezele noastre, **rugăm Onoratul public**, ca să grăbească cu comandarea obiectelor sfinte, ca să le putem efeptui pe sfințele sărbători ale Învierii.

Observăm, că pentru baldachine, măsaie pentru prestol, tetrapod, perdele pentru ușile altarului, prapori etc. e de lipsă, ca comandele să se facă cu 2—3 săptămâni înainte, indicându-se totodată esact măsura acelor obiecte.

În fine rugăm, ca numele comandatorului și numele comunei sale cu poșta ultimă să fie scrise corect și legibil.